

I
Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ (2018-2019)

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ: ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ - ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ – ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ
(ΚΦΛ03 - ΜΦΛ03 - ΓΦΛ03: ΕΠΟΣ)
(Ε. Καραμαλέγκου)

P. VERGILI MARONIS, *AENEIS*

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. Η ΕΠΟΧΗ

Μέσα Ιου π.Χ. αι. – Αρχές Ιου μ.Χ. αι. (Αυγούστεια Εποχή)

Οι κύριοι τομείς έρευνας και τα κύρια χαρακτηριστικά της εποχής

Εμφύλιοι πόλεμοι:

Το πρόβλημα των συνεχών εμφύλιων πολέμων και η κόπωση των Ρωμαίων.

Οι φιλοδοξίες των ισχυρών ανδρών και η επιδίωξη της εξουσίας.

Οι κύριοι εμφύλιοι πόλεμοι και οι πρωταγωνιστές τους:

α. Μάριος – Σύλλας (το φαινόμενο των Προγραφών)

(Πρώτη Τριανδρία [58 π.Χ.: Καίσαρ – Πομπήιος – Κράσσο])

β. Καίσαρ – Πομπήιος (μάχη στα Φάρσαλα: 48 π. Χ.).

γ. Καισαρικοί και αντικαισαρικοί (μάχη στους Φιλίππους: 42 π. Χ.)

(Δεύτερη Τριανδρία [43 π. Χ.: Μάρκος Αντώνιος – Οκταβιανός – Λέππιδος])

δ. Οκταβιανός – Μάρκος Αντώνιος (Ναυμαχία στο Άκτιο: 31 π.Χ.). Νίκη

Οκταβιανού. Ο Μ. Αντώνιος, η Κλεοπάτρα και οι δυνάμεις της Ανατολής.

Εμφύλιος ή «εθνικός» πόλεμος; Η επίσημη προπαγάνδα. Η λογοτεχνία της

εποχής. Το «Άκτιο» στο έργο των τριών μεγάλων ποιητών του κύκλου του

Μαικήνα: Βιργιλίου, Ορατίου και Προπερτίου.

Τέλος εμφύλιων πολέμων.

Πολιτική πράξη και πολιτική ιδεολογία:

27 π.Χ.: Ο Οκταβιανός “Augustus”. Pax Augusta- Pax Romana. Το θέμα της ενότητας της Ιταλίας. Οι «εκπολιτιστικοί» πόλεμοι του Αυγούστου.

Πολιτικοκοινωνική αυγούστεια ιδεολογία. Αυγούστεια ‘κουλτούρα’. Ορισμός της από τη σύγχρονη βιβλιογραφία (παρουσίαση αντιπροσωπευτικών θεωρήσεων του θέματος)

Πνευματική παραγωγή:

Ακμή της ποίησης (Βιργίλιος, Οράτιος, Τίβουλλος. Προπερτίος, Οβίδιος). Πρώτη η ακμή του πεζού λόγου (εποχή του Κικέρωνα) και ακολούθως εκείνη του ποιητικού,

Ο Μαικήνας και το θέμα της «εθνικής» ποίησης: η αντιμετώπισή τους από την παλαιότερη και τη σύγχρονη έρευνα.

Ιστοριογραφία (Τίτος Λίβιος).

Τέχνες. Η ιδιαιτερότητα της αυγούστειας τέχνης και ο διαπολιτισμικός της χαρακτήρας.

Βιβλιογραφία: (Βλ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Γ΄. Η εποχή του)

B. Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

I. Βιογραφικά : Publius Vergilius Maro (70 π. Χ.-19 π. Χ.)

50 π. Χ. : στη Ρώμη. 45 π. Χ. : στη Νάπολη. 41 π.Χ. : χάνει τα κτήματά του.

II. Η έρευνα για τον Βιργίλιο.

Βιβλιογραφία: βλ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ και

Ιστορίες της Λατινικής Λογοτεχνίας :

- M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας*, επιμ. Δ. Νικήτας, Ηράκλειο, 1997.
- G. B. Conte, *Latin Literature. A History* (Transl. by J. B. Solodow, rev. by D. Fowler and G. W. Most), Baltimore and London, 1994.
- P. Grimal, *La littérature latine*, PUF (Coll : Que sais-je), Paris, 1972. - id., *La littérature latine*, Paris, éd. Fayard, 1994.
- E. J. Kenney – W. V. Clausen, *The Cambridge History of classical literature*, II, *Latin Literature*, Cambridge Univ. Pr. 1982 (Ελλ. μτφ. Θ. Πίκουλας – Α. Σίδερη-Τόλια, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα, 1998).
- H. J. Rose, *Η ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας*, (μτφ. Κ.Χ. Γρόλλιου), Αθήνα, 1978.
- H. Zehnacker – J. C. Fredouille, *Litterature latine*, Paris, P.U.F., 1993.

Γ. ΤΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Επική ποίηση. Το είδος στην ελληνική και στη λατινική λογοτεχνία. Η πρόσληψη του προγενέστερου έπους και η εξέλιξη του είδους από τον Βιργίλιο.

Λογοτεχνική παράδοση :

- Ομηρικά Έπη – Κύκλια Έπη – Ελληνιστικό Έπος – Αρχαϊκό Λατινικό Έπος (Ναίβιος, Έννιος)
- Ελληνική και Ρωμαϊκή Τραγωδία
- Poetae novi (Κάτουλλος, *Carmina*)
- Λουκρήτιος, *De Rerum Natura*

Η συμβολή της παράδοσης στον επαναπροσδιορισμό του είδους. Η διειδολογική διάσταση της *Αινειάδας*.

Βιβλιογραφία : (βλ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ : Α΄, Β΄, Δ΄ και στο διαδίκτυο : *A Hellenistic Bibliography: Virgil* [για τις ελληνιστικές επιδράσεις]).

Δ. ΤΟ ΕΡΓΟ

29 π.Χ. (έναρξη συγγραφής της *Αινειάδας*) – 19 π. Χ. (θάνατος του ποιητή).

37 π. Χ. – 29 π. Χ. : *Γεωργικά*

42 π. Χ. – 37 π. Χ. : *Βουκολικά*

- Το θέμα της *Αινειάδας*. Μύθος – Ιστορία. Τα 12 βιβλία: σύντομη παρουσίαση του περιεχομένου τους. Η παλαιότερη αντίληψη για την διάκριση των δύο τμημάτων του έπους. Τα περί «Οδύσσειας» της *Αινειάδας* και «Ιλιάδας» της *Αινειάδας*. Το θέμα στη σύγχρονη βιβλιογραφία.

- Η έρευνα για την *Αινειάδα*. Η παλαιότερη έρευνα. Η έρευνα μετά τη δεκαετία του '80. Η σύγχρονη έρευνα.